

Облік і оподаткування

УДК 657:331.108.2:004

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18923755>

**Трансформація компетентнісного профілю фахівця з обліку і
оподаткування в умовах цифровізації бізнес-середовища**

Фатенок-Ткачук Алла Олександрівна,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,

Волинський національний університет імені Лесі Українки,
проспект Волі, 13, Луцьк, Волинська область, 43025, Україна,

Fatenok-Tkachuk.Alla@vnu.edu.ua,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6200-4873>.

Сафарова Анна Таджидінівна,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,

Волинський національний університет імені Лесі Українки,
проспект Волі, 13, Луцьк, Волинська область, 43025, Україна,

Safarova.Anna@vnu.edu.ua,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9424-5097>.

Кулинич Мирослава Богданівна,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,

Волинський національний університет імені Лесі Українки,
проспект Волі, 13, Луцьк, Волинська область, 43025, Україна,

Kulinych.Muroslava@vnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9024-2924>

Куцин Алла Миколаївна,

директор, Волинський обласний центр зайнятості,

вул. Богдана Хмельницького, 3а, Луцьк, Волинська обл., 43025, Україна,

ocz@volsz.gov.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-3304-0839>

Прийнято: 12.02.2026 | Опубліковано: 28.02.2026

Анотація: Метою статті є наукове обґрунтування та розробка оновленого компетентнісного профілю фахівця зі спеціальності «Облік і оподаткування» шляхом інтеграції новітніх вимог ринку праці, зумовлених процесами цифровізації та специфічними викликами воєнного стану в Україні.

У процесі дослідження використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів, а саме: метод систематизації та групування (для класифікації програмних результатів навчання за галузевим стандартом); контент-аналіз вакансій провідних кадрових порталів (для ідентифікування актуальних запитів роботодавців щодо додаткових професійних функцій); метод порівняльного аналізу (для зіставлення класичного підходу до підготовки бухгалтерів та інноваційних вимог цифрової економіки); абстрактно-логічний метод (для формулювання теоретичних висновків та рекомендацій).

Результати. Доведено, що попри стрімку автоматизацію облікових процедур, попит на фахівців спеціальності 071 (D1) залишається стабільно високим, проте вимоги до їхньої кваліфікації зазнали суттєвої трансформації. Встановлено, що сучасний ринок праці потребує від фахівців облікових служб виконання суміжних функцій, зокрема з кадрового діловодства та адміністрування військового обліку, що стало особливо актуальним у період загальної мобілізації. Виокремлено новий вектор професійної діяльності – участь у грантових програмах, де бухгалтер виступає ключовою фігурою у процесі фінансового планування та звітності перед донорами. Особливу увагу в результатах приділено soft skills, а саме стресостійкості та вмінню забезпечувати стабільність колективу в умовах воєнної кризи. Запропоновано

авторське бачення групування програмних результатів навчання, що поєднує технічні навички з цифровою грамотністю та психологічною стійкістю.

Висновки. Доведено, що високий рівень затребуваності випускників забезпечується не лише володінням методикою обліку, а й здатністю інтегрувати військові, кадрові та управлінські функції у щоденну професійну практику. Наукова новизна полягає у розширенні переліку ключових компетенцій бухгалтера за рахунок включення параметрів антикризового менеджменту та грантового супроводу. Практичне значення дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів для модернізації змісту освітніх компонентів та навчальних планів за спеціальністю «Облік і оподаткування», що забезпечить релевантність вищої освіти запитам сучасного бізнесу.

Ключові слова: облік і оподаткування, компетентнісний профіль, ринок праці, цифровізація, освітньо-професійна програма (ОПП), професійні стандарти, цифровий консалтинг, вища освіта, стейкхолдери.

Transformation of the Competency Profile of an Accounting and Taxation Specialist in the Context of Business Environment Digitalization

Alla Fatenok-Tkachuk,

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation
Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine,
13 Voli Avenue, Lutsk, Volyn Region, 43025, Ukraine,

Fatenok-Tkachuk.Alla@vnu.edu.ua,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6200-4873>.

Anna Safarova,

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation

Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine,
13 Voli Avenue, Lutsk, Volyn Region, 43025, Ukraine,

Safarova.Aнна@vnu.edu.ua,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9424-5097>.

Myroslava Kulynych,

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation

Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine,

13 Voli Avenue, Lutsk, Volyn Region, 43025, Ukraine,

Kulynych.Muroslava@vnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9024-2924>

Alla Kutsyn,

Director, Volyn Regional Employment Center,
3a Bohdana Khmelnytskyi St., Lutsk, Volyn region, 43025, Ukraine

ocz@volsz.gov.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-3304-0839>

Abstract: Purpose. The purpose of the article is the scientific substantiation and development of an updated competency profile for specialists in "Accounting and Taxation" by integrating the latest labor market requirements driven by digitalization processes and the specific challenges of martial law in Ukraine. The study is aimed at identifying gaps between academic training and the real needs of employers to further improve educational programs, particularly those focused on digital consulting.

Methods. The research process involved a complex of general scientific and special methods, namely: the method of systematization and grouping (to classify program learning outcomes according to the sectoral standard); content analysis of vacancies on leading recruitment portals (to identify current employer requests

regarding additional professional functions); the method of comparative analysis (to contrast the classical approach to accountant training with the innovative requirements of the digital economy); and the abstract-logical method (to formulate theoretical conclusions and recommendations).

Results. It is proven that despite the rapid automation of accounting procedures, the demand for specialists in the 071 (D1) specialty remains steadily high, although the requirements for their qualifications have undergone significant transformation. It has been established that the modern labor market requires accounting department specialists to perform related functions, particularly in HR administration and military accounting management, which has become especially relevant during the period of general mobilization. A new vector of professional activity has been identified — participation in grant programs, where the accountant acts as a key figure in financial planning and reporting to donors. Special attention in the results is paid to soft skills, namely stress resistance and the ability to ensure team stability during a war crisis. The author's vision for grouping program learning outcomes is proposed, combining technical skills with digital literacy and psychological resilience. The necessity of implementing educational components in digital consulting as a basis for training competitive graduates capable of rapid adaptation is substantiated.

Conclusions. It is proven that the high level of demand for graduates is ensured not only by the mastery of accounting methodology but also by the ability to integrate military, HR, and management functions into daily professional practice. The scientific novelty lies in expanding the list of key competencies of an accountant by including parameters of anti-crisis management and grant support. The practical significance of the study lies in the possibility of using the obtained results to modernize the content of educational components and curricula in the "Accounting and Taxation" specialty, which will ensure the relevance of higher education to the demands of modern business.

Keywords: accounting and taxation, competency profile, labor market,

digitalization, educational and professional program (EPP), professional standards, digital consulting, higher education, stakeholders.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями.

Сучасна парадигма розвитку економіки України характеризується подвійним тиском на професійну сферу обліку та оподаткування: з одного боку, це тотальна диджиталізація бізнес-процесів, з іншого – екстремальні умови воєнного стану, що вимагають від бізнесу надзвичайної адаптивності. У цьому контексті традиційна роль бухгалтера як реєстратора господарських операцій остаточно трансформується у роль стратегічного консультанта та цифрового аналітика.

Проблема полягає у виникненні суттєвого розриву між класичним набором компетентностей, передбаченим галузевими стандартами, та реальними запитами стейкхолдерів. Сьогодні ринок праці висуває вимоги, що виходять далеко за межі суто облікового функціонала: від адміністрування військового обліку та кадрового менеджменту до супроводу міжнародних грантових проєктів. Вирішення цього завдання є критично важливим для закладів вищої освіти, адже релевантність освітніх програм (зокрема, як класичних «Облік і оподаткування» так й інноваційного спрямування «Цифровий облік та консалтинг») безпосередньо впливає на рівень працевлаштування випускників та економічну стійкість суб'єктів господарювання в умовах кризи. Дослідження спрямоване на виявлення розривів між академічною підготовкою та реальними потребами роботодавців для подальшого вдосконалення освітніх програм.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, на які спираються автори, розглядаючи цю проблему і підходи її розв'язання. Питання формування компетентностей фахівців з обліку та впливу цифровізації на професію активно досліджуються провідними українськими вченими. Фундаментальні аспекти

диджиталізації обліково-аналітичних процесів та трансформації людського капіталу в умовах цифрової економіки розкрито у працях М. Кулинич, А. Фатенок-Ткачук та К. Мельник [3]. Зокрема, автори наголошують на необхідності поєднання презентаційних та digital-skills для ефективної комунікації управлінського персоналу спираючись на облікову інформацію.

Проблеми застосування навичок впровадження штучного інтелекту в систему обліку та аудиту, що є базисом для сучасного консалтингу, ґрунтовно аналізують О. Скорук, І. Захарчук та Р. Януш [9], а також Н. Здирко, Т. Мулик та Я. Мулик [2], Шишкова [11], які акцентують увагу на викликах та перевагах інтеграції AI-інструментів. Методологічні підходи до формування звітності в умовах соціальної відповідальності та воєнних ризиків та відповідних компетенцій бухгалтера представлені у дослідженнях Л. Чижевська [10], З. Мокринська [6]. Важливість адаптації бухгалтерської професії до вимог ринку праці та зміну ролі бухгалтера в умовах економіки знань вивчали також такі науковці, як П. Спільник, В. Забігайло, О. Забігайло [7] (стратегічний розвиток професії), О. Нужна [16] (регулювання професійних навичок з точки зору етики бухгалтера), В. Метелиця [4] та Л. Гевлич [1] (освітні стандарти спеціальності та цифрова грамотність бухгалтерів).

Попри значний доробок, питання інтеграції у профіль випускника таких «гібридних» функцій, як військовий облік та грантрайтинг, у поєднанні зі стресостійкістю, залишаються фрагментарними.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових джерел засвідчує, що більшість досліджень зосереджена або на технічних аспектах автоматизації обліку, або на загальнопедагогічних підходах до підготовки здобувачів. Поза увагою науковців залишилися такі аспекти: необхідність об'єднання в одній посадовій особі функцій бухгалтера, кадровика та відповідального за військовий облік, що стало імперативом для МСБ у період мобілізації; відсутність методичних рекомендацій щодо підготовки бухгалтерів до фінансового моделювання грантових заявок та специфічної звітності перед

міжнародними донорами; недостатнє обґрунтування «стресостійкості» не як soft skill, а як професійної вимоги до фахівця, здатного забезпечувати безперервність обліку під час воєнних дій.

Ці прогалини зумовлюють необхідність перегляду змісту освітньо-професійних програм (ОПП) та формуванню оновлених каталогів вибіркових освітніх компонентів задля формування можливості комплексного підходу до створення сучасної індивідуальної освітньої траєкторії здобувача.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розробка та обґрунтування трансформованої моделі компетентнісного профілю випускника спеціальності «Облік і оподаткування», яка б відповідала сучасним викликам цифровізації та специфічним запитам ринку праці в умовах воєнного стану.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання: проаналізувати динаміку попиту на фахівців облікового профілю та виявити ключові вектори розширення їхніх посадових обов'язків; здійснити групування існуючих програмних результатів навчання (ПРН) за функціональними напрямками (Hard, Digital, Soft, Crisis skills); обґрунтувати включення специфічних компетенцій (військовий облік, кадрове адміністрування, грант-менеджмент) до структури підготовки фахівців; довести необхідність впровадження спеціалізованих освітніх програм консалтингового та цифрового спрямування для підвищення конкурентоспроможності випускників.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. Сучасний стан ринку праці в Україні, попри складні макроекономічні умови та воєнний стан, демонструє стійку тенденцію до зростання затребуваності фахівців зі спеціальності «Облік і оподаткування». Аналіз даних провідних рекрутингових платформ (Work.ua, Robota.ua, LinkedIn) за 2024–2025 роки дозволяє стверджувати, що вакансія «Бухгалтер» стабільно входить до п'ятірки найбільш актуальних запитів бізнесу.

Ми проаналізували тенденції ринку праці Волинської області за останні 5

років. Не зважаючи на деяке спадання кількості осіб, що скористались послугами служби зайнятості (з 14497 осіб у 2022 р. до 6685 осіб у 2025 р), чисельність пошукачів роботи значно менша, а саме у 2025 році це 3364 особи. Варто зазначити, що кількість згідно єдиного порталу вакансій за цей період склав 4463 вакансії. Тобто кількість пошукачів роботи становить 75,4 % від пропозиції робочого місця.

Бухгалтер відноситься до топ-затребуваних фахівців. Зокрема на травень 2025 року на ринку праці Волині роботодавці шукали таких фахівців, як: продавці продовольчих та непродовольчих товарів – 119 вак.; водії автотранспортних засобів – 78 вак.; кухарі – 62 вак.; слюсарі різного профілю – 48 вак.; бухгалтери – 42 вак. Далі йдуть такі посади, як лікарі, інженери, менеджери, електрики, швачки. Варто зазначити, що менеджерів потребується у 2 рази менше ніж бухгалтерів.

Якщо проаналізувати інформацію щодо наявності робочих місць та звернень громадян у пошуку роботи у 2024 році, то варто зазначити, що на 358 вакансій на посаду бухгалтера, припадало 231 безробітних. Крім посади бухгалтера (358 вак.) серед вакансій були посади головного бухгалтера – 55, економіста з бухгалтерського обліку та аналізу господарської діяльності – 4 вак., обліковець з реєстрації бухгалтерських даних – 7 вакансій. Вже у 2025 році з'явилися вакансії державного податкового інспектора та ревізора-інспектора.

Пропонована заробітна плата сягала від 10 тис. грн до 35 тис. грн, для головного бухгалтера та до 30 тис. грн для бухгалтера.

Проте кількісний показник – лише верхівка айсберга. Ключовою ознакою сучасного ринку є функціональна трансформація попиту. Якщо десятиліття тому ринок потребував «операціоніста», то сьогоднішній запит змістився в бік «фінансового архітектора». Це зумовлено такими чинниками:

- адаптація до цифрового середовища: роботодавці шукають не просто знавців НПСБО/МСФЗ, а фахівців, здатних адмініструвати хмарні

рішення (ERP-системи, М.Е.Doc, BAS), інтегрувати API-сервіси в обліковий контур та працювати з великими масивами даних (Big Data) [13];

- консалтингова складова: в умовах обмежених ресурсів малий та середній бізнес відмовляється від утримання розгалуженого штату юристів, фінансових аналітиків та кадровиків. Ці функції де-факто делегуються головному бухгалтеру або аутсорсинговим компаніям;
- виживання в умовах кризи: бухгалтер сьогодні виступає гарантом не лише податкової, а й загальноекономічної безпеки підприємства, здійснюючи моніторинг змін законодавства в режимі реального часу.

Дані опитувань стейкхолдерів підтверджують, що понад 75% роботодавців вважають критично важливим наявність у випускника навичок «професійного судження». Це означає здатність не просто зафіксувати операцію, а оцінити її вплив на фінансову стійкість компанії та запропонувати варіанти оптимізації. Саме це має стати акцентом в ОПП. Здобувач має навчитись бути бізнес-партнером, а не просто контролером.

У результаті моніторингу аналізу вакансій та запитів стейкхолдерів (роботодавців), ми систематизували сукупність компетенцій фахівця з обліку і оподаткування, що є емпіричним доказом необхідності трансформації ОПП зі спеціальності.

Таблиця 1.

Пріоритетність компетенцій фахівця з обліку і оподаткування за результатами опитування роботодавців (2024–2025 рр.)

Група компетенцій	Критична важливість (%)	Сфера впливу на бізнес
Цифрова грамотність (Cloud, ERP, AI)	95%	Автоматизація та кібербезпека фінансових даних
Стресостійкість та антикризове лідерство	90%	Психологічна стійкість та стабільність колективу
Консалтинг та професійне судження	88%	Стратегічне партнерство з керівництвом
Військовий облік та бронювання	82%	Юридична комплаєнтність та безпека персоналу
Звітність зі сталого розвитку (ESG)	76%	Інвестиційна привабливість та своінтеграція бізнесу

Грант-менеджмент та бюджетування проєктів	74%	Залучення зовнішнього фінансування та довіра донорів
Кадрове адміністрування	65%	Оптимізація внутрішніх бізнес-процесів

Примітка: розроблено авторами на основі анкетування стейкхолдерів ОП «Цифровий облік та консалтинг» та «Облік і оподаткування» для здобувачів першого (бакалаврського) освітнього рівня та аналізу ринку праці.

Для системного розуміння того, як академічна підготовка відповідає цим запитам, ми згрупували програмні результати навчання першого (бакалаврського) рівня (згідно зі стандартом вищої освіти України) за чотирма стратегічними напрямками. Це дозволяє візуалізувати «зони відповідальності» освітніх програм (див. табл. 2).

Таблиця 2

Групування програмних результатів навчання (ПРН) першого (бакалаврського) рівня стандарту 071 «Облік і оподаткування» за функціональними векторами

Функціональний вектор	Складові ПРН за стандартом 071	Характеристика в контексті цифрової трансформації
Методологічний (Core Accounting)	ПРН 01, ПРН 02, ПРН 03, ПРН 05	Глибоке знання методик обліку, аудиту та оподаткування як фундамент професії.
Технологічно-цифровий (Digital-First)	ПРН 12, ПРН 16	Володіння спеціалізованим ПЗ, кібергігієна та здатність до швидкого освоєння нових ІТ-рішень.
Аналітично-управлінський (Strategic Support)	ПРН 04, ПРН 07, ПРН 09, ПРН 13	Інтерпретація фінансової звітності для прийняття стратегічних управлінських рішень та консалтингу.
Етико-комунікативний (Soft & Social Skills)	ПРН 11, ПРН 15	Професійна етика, здатність працювати в команді та адаптуватися до змін (Critical Thinking).

Примітка: сформовано авторами з використанням джерела [8].

Такий підхід синергії технічних знань та digital-грамотності забезпечує довгострокову конкурентоспроможність фахівця.

Сучасний етап розвитку професії характеризується появою так званих «гібридних навичок», які виходять за межі класичного бухгалтерського обліку. На основі аналізу запитів вітчизняних стейкхолдерів та вимог міжнародних інституцій (IFAC, ACCA, CIMA), ми виокремили ключові компоненти оновленого профілю фахівця.

Науковий інтерес становить порівняння національних підходів із міжнародними стандартами освіти (International Education Standards – IES) [5; 12; 14; 15]:

1. IES 2 (Технічна компетентність) та IES 3 (Професійні навички). Міжнародні стандарти дедалі більше зміщують акцент із запам'ятовування норм на здатність до професійного судження та міжособистісного спілкування. На відміну від класичних вітчизняних програм, програми ACCA та CIMA вже інтегрували цифрову грамотність (Digital Quotient) як базовий елемент.

2. ACCA (Professional Quotients). Модель професійних коефіцієнтів передбачає високий рівень «коефіцієнта цифрового розвитку» та «коефіцієнта креативності». Акцент робиться на здатності бухгалтера пропонувати нестандартні фінансові рішення в умовах диджитал-трансформації.

3. CIMA (Global Management Accounting Principles). У центрі уваги – створення цінності для бізнесу. Міжнародний ринок вимагає від бухгалтера навичок стратегічного партнерства, що в українських реаліях трансформується у запит на грант-менеджмент.

Зовнішнє середовище змінюється не лише під впливом глобальної цифровізації, але і військових дій, що мають значний вплив на діяльність обліково-аналітичних служб. Ми виокремили окремі компетенції випускників спеціальності, у яких є потреба на ринку праці.

1. Військовий облік та кадрове адміністрування. В умовах загальної мобілізації та міграційних процесів, ведення військового обліку на підприємстві перестало бути формальністю. Роботодавці очікують від головного бухгалтера (або єдиного бухгалтера МСБ) досконалого знання процедур бронювання працівників та електронної взаємодії з ТЦК та СП через цифрові сервіси.

2. Написання грантових заявок та супровід донорських проєктів. Через дефіцит внутрішніх інвестицій бізнес активно переорієнтовується на міжнародні гранти. Бухгалтер стає ключовою фігурою, здатною не лише

скласти бюджет (Financial Modeling), а й забезпечити прозору звітність за стандартами донора, що вимагає знання специфічної термінології та процедур аудиту грантів.

Одним із найбільш динамічних векторів трансформації профілю фахівця спеціальності «Облік і оподаткування» є перехід від суто фінансового обліку до інтегрованої звітності. Сучасний ринок праці, орієнтований на міжнародні інвестиції та відбудову України за принципами «Build Back Better», потребує бухгалтерів, здатних оцифрувати нефінансові показники діяльності підприємства. Відповідно додаються такі компетенції, як:

- навички квантифікації нефінансових даних. Бухгалтер сьогодні має володіти методикою збору та агрегування даних щодо екологічного впливу (carbon footprint), соціальної відповідальності (гендерна рівність, умови праці) та корпоративного управління.
- володіння стандартами МСЗСР (IFRS Sustainability Disclosure Standards). Роботодавці очікують від фахівця розуміння стандартів IFRS S1 та IFRS S2, що дозволяє компанії бути зрозумілою для іноземних інвесторів та фінансових інституцій.
- кваліфікований консалтинг у сфері обліку та оподаткування та формування Звітності зі сталого розвитку. Формування звітності зі сталого розвитку – це не просто заповнення форм, а надання стратегічних рекомендацій керівництву щодо підвищення інвестиційної привабливості через покращення ESG-рейтингів.

В умовах війни «soft skills» трансформуються у стратегічний ресурс виживання організації. Ми пропонуємо розглядати стресостійкість не просто як особисту рису, а як частину професійної компетентності фахівця зі спеціальності «Облік і оподаткування».

1. Психологічна резильєнтність. Здатність фахівця підтримувати безперервність облікового процесу та точність розрахунків навіть у кризових

ситуаціях (ракетні обстріли, відсутність зв'язку, блекаути). Це вимагає навичок оперативного переходу на автономні цифрові рішення та хмарні технології.

2. Згуртування колективу та комунікаційна медіація. Бухгалтерія часто є «центром напруги» в компанії. Вміння фахівця з обліку виступати стабілізуючим фактором, чітко комунікувати зміни в оплаті праці, оподаткуванні чи соціальних гарантіях у воєнний час є критичним для збереження лояльності персоналу.

3. Адаптивність до законодавчого турбулентності. Стресостійкість бухгалтера сьогодні – це також здатність миттєво реагувати на «воєнні» зміни в Податковому кодексі без втрати професійної впевненості.

Ми наголошуємо на тому, що в умовах цифрової трансформації бухгалтер має виступати не лише як технолог обліку, а й як психологічний медіатор фінансових інтересів стейкхолдерів.

Трансформація компетентнісного профілю була б неповною без акценту на професійній етиці, яка в умовах цифровізації набуває ознак кіберетики. Згідно з Міжнародним кодексом етики професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності), ми виділяємо три критичні аспекти, що безпосередньо впливають на безпеку бізнесу [5]:

- конфіденційність як антидот проти промислового шпигунства. В умовах віддаленої роботи та використання мобільних пристроїв для доступу до облікових баз, дотримання принципу конфіденційності трансформується у здатність фахівця забезпечити фізичну та цифрову недоторканність інформації. Бухгалтер стає відповідальним за нерозголошення комерційної таємниці не лише у розмовах, а й через недопущення витоку даних через незахищені канали зв'язку;
- професійна компетентність та належна ретельність у сфері ІТ. Етичний бухгалтер сьогодні – це той, хто розуміє ризики кіберзагроз. Незнання правил цифрової безпеки (наприклад, використання слабких паролів або неліцензійного ПЗ) ми розглядаємо як порушення етичного принципу

«належної ретельності», оскільки це ставить під загрозу збереження бухгалтерських даних та фінансову стабільність стейкхолдерів;

- цілісність та об'єктивність у «цифровому сліді». В умовах автоматизації виникає ризик маніпуляції алгоритмами або даними «заднім числом». Етичний профіль сучасного випускника передбачає формування стійкої внутрішньої позиції щодо недопустимості викривлення цифрових записів, навіть під тиском керівництва, що є критичним для збереження репутації фахівця та компанії.

Висновки із цього дослідження і подальші перспективи в цьому напрямку. Попит на фахівців спеціальності «Облік і оподаткування» залишається високим, проте він якісно трансформувався від технічного виконання проводок до стратегічного цифрового консалтингу.

Сучасний профіль випускника є мультифункціональним. Окрім класичного обліку, він має включати компетенції з військового обліку, кадрового адміністрування та бюджетування грантових проєктів, що є відповіддю на виклики воєнного стану.

Цифрова грамотність у поєднанні зі стресостійкістю та етичною відповідальністю формують «трикутник конкурентоспроможності» сучасного бухгалтера. Навички згуртування колективу в кризових умовах стають базовою вимогою для керівних посад в облікових службах.

Освітні програми зі спеціальності, мають оперативно адаптуватися до вимог міжнародних стандартів (IES, ACCA) та національних реалій, інтегруючи міждисциплінарні курси, що поєднують фінанси, право та IT-безпеку.

Перспективним напрямом подальших наукових розвідок є розробка методичного інструментарію для оцінювання ефективності впровадження штучного інтелекту в систему внутрішнього аудиту та консалтингу. Особливої уваги потребує дослідження трансформації ролі бухгалтера в контексті ESG-звітності (екологічне, соціальне та корпоративне управління) та інтеграції принципів сталого розвитку в цифрові облікові системи. Важливим напрямом

майбутніх досліджень має стати аналіз механізмів адаптації національних освітніх програм до вимог цифрової сертифікації професійних організацій, а також вивчення впливу блокчейн-технологій на забезпечення транспарентності облікових даних у післявоєнний період відновлення економіки України. Це дозволить створити цілісну екосистему підготовки фахівців, здатних не лише реагувати на поточні виклики, а й випереджати запити глобального ринку праці.

Список використаних джерел

1. Гевлич Л. Л. Професія бухгалтера в цифровій економіці. *Економіка і організація управління*. 2021. № 3 (43). С. 140–151. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2021.3.13>.
2. Здирко Н. Г., Мулик Т. О., Мулик Я. І. Використання штучного інтелекту в аудиторській діяльності. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2024. № 3 (69). С. 39–53. DOI: 10.37128/2411-4413-2024-3-3.
3. Кулинич М. Б., Фатенок-Ткачук А. О., Мельник К. П. Облік, аналіз, аудит і оподаткування в управлінні розвитком суб'єктів господарювання через призму цифровізації : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 170 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20725/3/kulynych_melnyk_fatenok.pdf.
4. Метелиця В. М. Розвиток бухгалтерської професії в умовах глобалізації світової економіки. *Облік і фінанси АПК: науково-освітній портал*. 2026. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/rozvitok-buhgalterskoi-profesii-v-umovah-globalizacii-svitovoi-ekonomiki.html>
5. Міжнародний кодекс етики професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності) : видання 2018 року / пер. з англ. С. А. Кулікової ; ФПБАУ. Київ, 2019. 288 с.

6. Мокринська З. В. Кодекс етики професійних бухгалтерів як основа побудови ефективної бухгалтерської практики. *Економіка та держава*. 2022. № 5. С. 79–84. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2022.5.79>.
7. Спільник П., Забігайло В., Забігайло О. Цифрова трансформація в бухгалтерському обліку: тренди та перспективи. *Економічний аналіз*. 2024. Том 34, № 2. С. 372–384. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.02.372>.
8. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальність 071 «Облік і оподаткування»: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 12 груд. 2018 р. № 1379. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2018/12/21/071-oblik-i-opodatkuvannya-bakalavr.pdf>
9. Фатенок-Ткачук А., Скорук О., Януш Р., Захарчук І. Використання штучного інтелекту в обліково-аналітичних процесах. *Економічний часопис ВНУ ім. Лесі Українки*. 2024. № 2. С. 21–29. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-02-21-29>.
10. Чижевська Л. В., Тарасевич Г. П. Етична відповідальність професійних бухгалтерів у контексті підтримки цілей сталого розвитку. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2023. Вип. 2 (55). С. 49–54. DOI: [http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2023-2\(55\)-49-54](http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2023-2(55)-49-54).
11. Шишкова Н. Л. Перспективи ІТ-модернізації бухгалтерського обліку: актуалізація теорії і практики. *Economics Bulletin*. 2021. № 3. С. 146–154. DOI: <https://doi.org/10.33271/ev/67.146>.
12. ACCA. Professional trust in a digital age. 2022. URL: <https://www.accaglobal.com/gb/en/professional-insights/trust-and-ethics/professional-trust-digital-age.html>
13. Bhimani A. Digital Data and Management Accounting: Why We Need a New Reflection. *The British Accounting Review*. 2020. Vol. 52, No. 6. 100936. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bar.2020.100936>.

14. DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens / Vuorikari R. et al. ; European Commission, Joint Research Centre. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2022. 134 p. DOI: <https://doi.org/10.2760/115376>.
15. International Education Standards (IES) 1–8 : International Federation of Accountants (IFAC). 2019. URL: <https://www.iaasb.org/publications/2019-handbook-international-education-pronouncements> (дата звернення: 17.02.2026).
16. Nuzhna O. Profesional ethics and its place in the training of specialists in accounting and taxation. *Economic Forum*. 2021. Vol. 11, No. 2. P. 142–146. DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2021-2-18>.